

WIADOMOSCI KSN

BIULETYN INFORMACYJNY KRAJOWEJ SEKCJI NAUKI NSZZ "S"

Nr 3
1996 r.

styczeń

Solidarność

Bie-
żący zeszyt "Wiadomości KSN" zawiera wiele materiałów, dokumentów i opracowań dotyczących aktualnych spraw jakimi zajmuje się nasza Sekcja, ale oczywiście nie wszystkie problemy są uwzględnione. Spis treści wskazuje tematy poruszane; te, które zostały przygotowane przez Prezydium, Komisje i Zespoły naszej Sekcji. Krótkie sprawozdanie z ostatniego posiedzenia Prezydium KSN przynosi sygnały dalszych problemów. Jednakże przedmiotem wielkiej troski Redakcji jest, aby na łamach tego piśmka poruszane były najważniejsze sprawy dla naszego środowiska, aby nic co jest dla polskiego szkolnictwa i nauki ważne nie zostało pominięte. Wobec bardzo skromnych środków zarówno finansowych jak i "kadrowych" jest to jednak zadanie bardzo ambitne. Będzie ono mogło być realizowane jedynie w takim stopniu w jakim Państwo, adresaci tego biuletynu, zechcą z nami współpracować.

Łamy "Wiadomości KSN" dostępne są dla wszystkich Organizacji Zakładowych - prosimy nadsyłać opracowania dotyczące Waszych problemów. Sprawy takie jak: sposób realizacji ostatnich regulacji płacowych, jak w ich wyniku kształtuje się poziom naszych zarobków w poszczególnych Uczelniach i Instytutach, jak wygląda problem okresowej oceny pracowników naukowych dokonywanej w tym roku itp. są interesująco dla nas wszystkich. Dokładne informacje, jak sprawy podobne się mają w poszczególnych jednostkach mogą być pomocne w rozwiązywaniu problemów przez Komisje Zakładowe.

"Wiadomości KSN" bardzo chętnie będą zamieszczać artykuły polemiczne lub komentujące wydarzenia na polu nauki i szkolnictwa. Czekamy na opracowania autorskie.

Będziemy bardzo wdzięczni za uwagi dotyczące formy i treści dwu poprzednich zeszytów i propozycje jak udoskonalić zeszyty następne.

Będziemy bardzo wdzięczni za każdą formę współpracy z "Wiadomościami KSN"

Maria Wesołowska

**nie śpij
bo cię
przegłosują**

solidarność

Treść zeszytu

Prezydium KSN

z

20.I.br.

*KSN a International
Education i ETUCE.*

Czy nasze pobory są

tajne.

*Podatki za 1995 r. –
odpisy i darowi-
zny.*

*Wybory członków
Rady*

Główniej.

Prezydium KSN
20.I.1996 r.

Zebranie Prezydium Krajowej Sekcji Nauki NSZZ "Solidarność" odbyło się w Warszawie w sobotę 20 stycznia br. Obrady otworzył i prowadził Przewodniczący KSN Janusz Sobieszkański. Zgodnie z przyjętym porządkiem obrad omawiano:

1. Sprawy zagraniczne KSN. O aktywności sekcji na forum międzynarodowym informowali Hanna Witkowska i Ryszard Mosakowski. H. Witkowska została wybrana na członka Rady Światowej Education Interational, oraz ponownie na członka Komitetu Europejskiego EI.

W związku z afiliacją NSZZ "Solidarność" do ETUC (Europejska Konfederacja Związków Zawodowych) KSN, zgodnie z uchwałą Rady KSN, postanowiło złożyć wniosek o członkostwo w Europejskiej Konfederacji Edukacyjnych Związków Zawodowych (ETUCE).

Została zgłoszona przez EI inicjatywa zorganizowania konferencji nauczycielskich związków zawodowych państw bałtyckich. Prezydium KSN zaprobowało list Hanny Witkowskiej wyjaśniający, że KSN może wziąć udział i udzielić pewnej pomocy w organizacji tej konferencji

2. Prezydium KSN zostało poinformowane o decyzji przystąpienia do KSN Organizacji Zakładowej NSZZ "Solidarność" przy Instytucie Ekspertyz Sądowych w Krakowie. Organizacja Zakładowa IES liczy 36 osób; do kontaktów z KSN został wybrany Jerzy Łabędź. W związku z przewidywanymi negocjacjami układu zbiorowego pomiędzy Ministerstwem Sprawiedliwości a Instytutem Ekspertyz Sądowych oraz Instytutem Wymiaru Sprawiedliwości w Warszawie (jedyne instytuty naukowo badawcze w resorcie sprawiedliwości) Prezydium KSN w wyniku głosowania udzieliło Jerzemu Łabędziowi upoważnienia do prowadzenia tych rozmów.

3. W związku z polemiką jaka się toczy na łamach Gazety Wyborczej dotyczącej sposobu gospodarowania pieniędzmi przez KBN, Prezydium zaleca napisanie dla prasy artykułu na temat finansowania nauki i szkolnictwa (K. Schmidt-Szałowski, J.

Srebrny). (24.I.br. w na konferencji prasowej sekretarz KBN J.K. Frąckowiak poinformował o budżecie KBN w tym roku. Polecamy uwadze artykuł pt. "Budżetowa jałmużna", "Rzeczpospolita". 25.I.1996 w dziale Nauka i Technika).

4. Prezydium zaplanowało kalendarz prac nad pakietem spraw dotyczących sytuacji finansowej i płacowej w szkołach wyższych, Polskiej Akademii Nauk i Jednostkach Badawczo-Rozwojowych. Planuje się prowadzenie rozmów i negocjacji z Ministerstwem Edukacji Narodowej, Komitetem Badań Naukowych i Konferencją Rektorów Szkół Wyższych w tych sprawach. Szczególnie ważną jest sprawa budżetu na 1997 rok. Oczekuje się, że w lutym komisje i zespoły kierowane przez Krzysztofa Schmidt-Szałowskiego i Juliana Srebrnego będą miały przygotowane stanowisko KSN w sprawie budżetu na 1997 r. w części dotyczącej szkolnictwa wyższego i nauki.

5. Prezydium KSN postanawia pilnie obserwować sprawy "algorytmu" MEN - czyli sposobu rozdziału środków pieniężnych na poszczególne uczelnie i instytuty.

6. Prezydium KSN postanawia czuwać nad zasadami kształtowania płac w szkolnictwie wyższym i nauce. Potrzebna jest analiza istotnych zasad kształtowania tych płac (np. "funkcjonowanie" taryfikatora wynagrodzeń). Czy taryfikator jest obecnie potrzebny? Prezydium zostało poinformowane o przygotowanej przez J. Żuraka ankiecie o sytuacji płacowej w poszczególnych uczelniach i instytutach.

7. KSN planuje spotkanie z Komisją Krajową NSZZ "S". Powinny być na tym spotkaniu podjęte tematy: budżet na 1997 r., przyszły kształt naszego Związku, sprawa upoważnienia KSN do podejmowania decyzji dotyczących spraw szkolnictwa wyższego i nauki.

8. Prezydium omawiało również szereg bieżących, drobniejszych spraw i prac Sekcji. Dnia 27 stycznia br. odbędzie się posiedzenie Rady KSN.

Education International

Międzynarodówka Edukacyjna

EI jest organizacją zrzeszającą 23 miliony nauczycieli, od przedszkola do uniwersytetu, z 140 krajów świata. EI jest największą centralą związkową afiliowaną do MKWZZ. EI powstała w styczniu 1993 roku w wyniku zjednoczenia dwóch międzynarodowych organizacji IFFTU i WCOPT. EI jest reprezentowana przy ONZ-cie, MOP-ie, UNESCO - na poziomie światowym, a jej Komitet Europejski EIE (Education International Europe) działa w Radzie Europy oraz we współpracy z ETUCE (Konfederacja Europejska Edukacyjnych Związków Zawodowych) w komisjach edukacyjnych Unii Europejskiej. EI brała udział w opracowywaniu kart praw pracowników oświaty i szkolnictwa wyższego, utrzymuje kontakty z Bankiem Światowym i Funduszem Monetarnym dyskutując sprawy związane z edukacją i przedstawiając krytyczny punkt widzenia. EI broni praw nauczycieli na całym świecie, interweniuje w przypadku łamania praw związkowych bezpośrednio w rządach oraz poprzez organizacje międzynarodowe i opinię publiczną. EI posiada Komitety Regionalne np. europejski i Komitety Tematyczne - Komitet Szkolnictwa Wyższego, Komitet Szkolnictwa Średniego i Podstawowego, Komitet Praw Dziecka, Komitet Praw Kobiet. Przez odpowiednie komitety opracowywane są dokumenty dotyczące zadań przed szkolnictwem np. Tematami ostatnich konferencji europejskich były: szkolnictwo zawodowe, edukacja przedszkolna, edukacja, a nowe techniki, warunki płacy i finansowania edukacji. Tematem Kongresu Światowego, który się odbył w lipcu br. w Harare (Zimbabwe) były: Prawa człowieka w zmieniającym się świecie, oraz edukacja publiczna w perspektywie 21 wieku. Przez EI i jej komitety organizowane są seminaria, konferencje i szkolenia. Od 1990 roku organizowano konferencje Wschód-Zachód przybliżające związki nauczycielskie z krajów zachodnich do wolnych związków zawodowych w krajach postkomunistycznych, obecnie planowana jest organizacja seminariów szkoleniowych dla związków z Europy Centralnej i Wschodniej.

Poprzedzająca EI organizacja IFFTU okazała nam pomoc w okresie nielegalnej "Solidarności", nasi przedstawiciele byli zapraszani na kongresy i konferencje od 1989 roku, KSN zostało afiliowane do IFFTU w 1991 roku, a w 1993 stało się członkiem założycielem EI. W czerwcu 1993 roku Hanna Witkowska została wybrana do Komitetu Europejskiego.

Władzami EI jest Rada Światowa składająca się z 17 członków + czterech vice-prezydentów, sekretarza generalnego i prezydenta.

Na Kongresie Światowym w Zimbabwe odbyły się wybory do władz na kadencję 1995-1998.

Obecnie Prezydentem EI jest Mary Hatwood Furtell ze Stanów Zjednoczonych, sekretarzem Fred van Leuuwen z Holandii, a vice-prezydentami Georgina Baiden (Ghana), Sharan Burrow (Australia), Gregory O'Keefe (Kanada) i Dieter Wunder (Niemcy), wśród 17 członków jest 3 z Ameryki Łacińskiej, 3 z Afryki, 3 z Azji i Pacyfiku, 2 z Ameryki Północnej, 6 z Europy w tym Hanna Witkowska z KSN.

Sprawozdanie z Kongresu EI w Harare (Zimbabwe)

W dniach 18 - 23 lipca odbył się pierwszy (po zjednoczeniu IFFTU i WCOP) kongres Education International organizacji zrzeszającej 23 miliony nauczycieli, od przedszkoli do szkół wyższych, na świecie. W Kongresie brało udział około 1000 uczestników z 163 organizacji związkowych. Z Polski była Hanna Witkowska z KSN i Stefan Kubowicz z Sekcji Oświaty.

Kongres był poprzedzony sesją dotyczącą sytuacji kobiet i dziewcząt na świecie, a zwłaszcza w szkolnictwie. W czasie tej sesji przedstawiła dramatyczną sytuację nauczycieli kobiet w szkołach i na Uniwersytetach nauczycielka algierska skazana na śmierć przez fundamentalistów islamskich. W dyskusji zabrała głos H. Witkowska.

W części oficjalnej Kongresu uczestniczyli prezydent Zimbabwe z ministrami Edukacji i Zdrowia, przedstawiciele ONZ, UNESCO i UNICEFU. W części roboczej przedstawiono sprawozdania Prezydenta EI Mary Futrell oraz Sekretarza Generalnego Freda van Leeuwena. Powołano Komisje Kongresowe. H. Witkowska została wybrana do Komisji Rezolucji (wnioskowej).

W dyskusji nad sprawozdaniami zabrała głos H. Witkowska przedstawiając sytuację w edukacji w krajach postkomunistycznych, a szczególnie w Polsce.

Po dyskusji i uchwaleniu absolutorium ustępującej Radzie Światowej przystąpiono do wyborów władz na następną kadencję. Wybrano ponownie Mary Futrell na Prezydenta i Freda van Leeuwena na Sekretarza Generalnego nie było innych kandydatów, na vice-przewodniczących było o jednego kandydata więcej niż miejsc - Europy wybrano Dietera Wundera z GEW. Prawdziwa walka wyborcza odbyła się o miejsca w 23 osobowej Radzie Światowej gdzie startowało ponad 2 osoby na jedno miejsce, po trudnej walce do Rady została wybrana H. Witkowska.

Przedyskutowano i uchwalono szereg rezolucji m.in. w sprawach: demokracji w szkolnictwie, finansowania edukacji, zwalczaniu ksenofobii i rasizmu, praw kobiet oraz rezolucję dotyczącą szkolnictwa wyższego w dyskusji nad tą ostatnią brała udział H. Witkowska. Najważniejsze rezolucje zostaną przetłumaczone i udostępnione członkom KSN jak też głosy w dyskusji H. Witkowskiej.

W dniach 24 - 26 lipca odbyła się konferencja Edukacja a AIDS, zorganizowana przez WHO, UNESCO i EI.

Spis rezolucji podjętych na Kongresie EI w Harare

1. Rezolucja o prawach Związków Zawodowych
2. Rezolucja o rasizmie i nietolerancji wobec religii
3. Rezolucja o prawach ludności tubylczej,
4. Deklaracja polityki w sprawie uczestnictwa kobiet w edukacji i organizacjach nauczycielskich
5. Rezolucja przeciw przemocy wobec kobiet i dziewcząt
6. Rezolucja przeciw pracy dzieci
7. Rezolucja o kryzysie zadłużeniowym, dopasowaniu strukturalnym i edukacji
8. Rezolucja o statusie nauczyciela
9. Rezolucja o niebezpieczeństwie prywatyzacji edukacji publicznej
10. Rezolucja o rozwoju szkolnictwa wyższego
11. Rezolucja o ochronie zdrowia i edukacji w celu zapobiegania AIDS i zachowaniom zagrażającym zdrowiu
12. Rezolucja z okazji 50-lecia ONZ
13. Rezolucja w sprawie nowych kierunków szkolenia związkowego
14. Rezolucja o nauczaniu ludności tubylczej
15. Rezolucja o rozwoju współpracy w EI
16. Rezolucja o kształceniu nauczycieli
17. Rezolucja dotycząca Światowego Szczytu Rozwoju Społecznego
18. Rezolucja "w kierunku pokoju, rozbrojenia i kształcenia dla pokoju"

19. Rezolucja o szkoleniu młodzieży i jej wejściu na rynek pracy
20. Rezolucja żądająca zaprzestania francuskich prób nuklearnych
21. Rezolucja witająca powstanie EGITIM-SEN (turecki zw. zaw.)
22. Rezolucja zatwierdzająca program, budżet i składki na 1996-1998
23. Rezolucja o strukturze składek EI

Rezolucja o rozwoju szkolnictwa wyższego

Pierwszy Kongres Międzynarodowy EI w Harare (Zimbabwe) 19-23 Lipiec 1995:

1. Biorąc pod uwagę wyzwania, z którymi spotyka się szkolnictwo wyższe w przededniu 21 wieku;
2. Biorąc pod uwagę podstawową rolę szkolnictwa wyższego w naukowym, technologicznym, ekonomicznym, społecznym i kulturalnym życiu kraju.

A. Kongres żąda:

3. Rozszerzenia dostępności do szkolnictwa wyższego dla wszystkich, którzy tego pragną i mają zdolności przy zachowaniu równości w dostępie;
4. Wzmocnienia i respektowania swobód akademickich wraz z autonomią instytucji. Jest to podstawą rozwoju i efektywnego funkcjonowania instytucji szkolnictwa wyższego,
5. Wzmocnienia i ochrony statusu nauczycieli akademickich za pomocą międzynarodowych uregulowań normatywnych, włączając w to MOP i UNESCO tak jak to ma miejsce dla innych nauczycieli;
6. Wzmocnienia współpracy pomiędzy nauczycielami i instytucjami w różnych krajach, co stanowi konieczny element efektywnego szkolnictwa wyższego.
7. Uznania podstawowej roli badań naukowych i przyznania im odpowiednich funduszy na ich rozwój;
8. Uznania, że wykształcenie nauczycieli jest podstawą wszystkich sektorów edukacji i powinno być oparte na instytucjach szkolnictwa wyższego, które powinny blisko współpracować ze szkołami.

B. Kongres deklaruje

9. EI jest uprawniona do zabierania głosu w sprawie nauczycieli akademickich i pracowników badawczych w kontekście całej grupy zawodowej.

C. Rola EI

EI powinno:

10. Podjąć odpowiednie kroki dla osiągnięcia powyższych celów, a szczególnie zapewnienia statusu, standardów życia i bezpieczeństwa nauczycieli akademickich i pracowników badawczych, oraz promować efektywne szkolnictwo wyższe na całym świecie.

Sprawozdanie z Konferencji Europejskiej EI w Madrycie

W dniach 22-24 listopada w Madrycie odbyła się Konferencja Europejska EI brali w niej udział H. Witkowska (członek Komitetu Europejskiego) i R. Mosakowski.

Tematami Konferencji były: szkolnictwo przedszkolne, zawodowe (od średniego do wyższego), edukacja po roku 2000 (zastosowanie nowych technik nauczania), finansowanie szkolnictwa, płace nauczycieli, do wszystkich tych tematów były przygotowane opracowania będące wynikiem prowadzonych prac i seminariów w czasie poprzedniej kadencji władz.

Poza dyskusjami tematycznymi odbyła się dyskusja nad sprawozdaniem Przewodniczącego Komitetu Europejskiego i wybory nowego Komitetu. Nie było specjalnej walki wyborczej było tylko dwóch kandydatów więcej niż miejsc. Do Komitetu ponownie wybrana została H. Witkowska.

Nasi delegaci brali udział w dyskusji nad większością tematów, a Ryszard Mosakowski zgłosił propozycje organizacji konferencji europejskich w sekcjach tematycznych.

Ważnym punktem dyskusji była sprawa struktur europejskich czyli ETUCE (Europejska Konfederacja Edukacyjnych Związków Zawodowych) - organizacji grupującej związki z krajów Unii Europejskiej i EFTA oraz- EI-Europa, przegłosowano wersje propozycji wprowadzenia jako obserwatorów w komisjach ETUCE przedstawicieli z poza UE i przeprowadzanie częściowo wspólnych konferencji. W rozmowach kuluarowych omawiano możliwość wejścia KSN do ETUCE w związku z afiliacją Solidarności do ETUC (Europejska Konfederacja Związków Zawodowych). Należy zwrócić uwagę, że w ETUCE istnieje bardzo aktywnie działająca Komisja Szkolnictwa Wyższego mająca wpływ na

Tajność wynagrodzeń

Co wolno zakładowej organizacji związkowej?

W związku z licznymi zapytaniami dotyczącymi orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 16 lipca 1993 r. uważam, że:

Uchwała Sądu Najwyższego:

"1. Zawarte w art. Q, 23 ust. 1 i 26 pkt 3 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. nr 55, poz. 234) uprawnienie do kontrolowania przez związki zawodowe przestrzegania prawa pracy oznacza także uprawnienie do kontrolowania wysokości wynagrodzeń pracowników; nie oznacza natomiast uprawnienia do żądania od pracodawcy udzielenia informacji o wysokości wynagrodzenia pracownika bez jego zgody.

2. Ujawnienie przez pracodawcę bez zgody pracownika wysokości jego wynagrodzenia za pracę, może stanowić naruszenie dobra osobistego w rozumieniu art. 23 i 24 kodeksu cywilnego."

daje wykładnię zapisów cytowanych artykułów ustawy o związkach zawodowych działających w zakładach pracy. Zgodnie z tą wykładnią związki zawodowe **mają prawo do kontrolowania wysokości wynagrodzeń poszczególnych pracowników** z jednym "ale" - nie może to naruszać dobra osobistego pracownika. Naruszenie tego dobra może być ścigane albo z powództwa cywilnego z art. 23 i 24 k.c., albo przed sądem pracy z art. 476 § 1 pkt 1 k.p.c. jako sprawa o naruszenie związane ze stosunkiem pracy (sygn. akt I PZ 11/88; OSN CP z 1991 r. z 12, poz 151).

Sąd Najwyższy **nie orzekł**, że informacja o wysokości wynagrodzenia w zakresie stosunku pracy pracownika, stanowi naruszenie jego dóbr osobistych. Katalog dóbr osobistych jest w art. 23 k.c. określony przykładowo i pracownik **musi udowodnić**, że podanie informacji o jego wynagrodzeniu stanowi naruszenie tych dóbr. Stwierdzenie naruszenia dóbr osobistych możliwe jest dopiero po przeanalizowaniu całokształtu stosunków społecznych i gospodarczych, zwyczajów i zasad współżycia w danym zakładzie pracy.

Należy stwierdzić, że w zakładzie, w którym stosowana jest praktyka wypłacania wynagrodzeń na podstawie powszechnie dostępnych list płac (praktyka aprobowana przez pracowników), **wysokość wynagrodzenia nie stanowi dobra osobistego w rozumieniu przepisu art. 23 k.c.** i nie odgrywa żadnej roli przy kwalifikacji tego stanu fakt wypłacania wynagrodzenia na konto bankowe pracownika.

Kierownicy wielu uspołecznionych zakładów pracy zaczęli utajniać wysokość wynagrodzeń, wprowadzając "indywidualne paski" dla pracowników. Ma to uniemożliwić związkom zawodowym kontrolę (**ustawową**) nad prowadzoną w zakładzie polityką płacową. Z doświadczenia wiadomo, że brak informacji o stosowanych indywidualnych kryteriach oceny pracowników, wyrażanych w wysokości przyznanego im wynagrodzenia czy premii, wprowadza atmosferę podejrzliwości i pomówień; np. kierownika uspołecznionego zakładu pracy o stosowanie pozamerytorycznych kryteriów ustalania wysokości wynagrodzeń (kumoterstwo, prywatność itd.).

W kodeksie pracy sformułowane zostały następujące postanowienia:

Art. 8. Nie można czynić ze swego prawa użytku, który byłby sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub zasadami współżycia społecznego w Rzeczypospolitej Polskiej. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony.

Art. 13. Pracownikowi przysługuje wynagrodzenie za pracę, odpowiednie do jej rodzaju, ilości i jakości.

Art. 78. Wynagrodzenie pracownika powinno być tak ustalane, aby odpowiadało rodzajowi wykonywanej pracy i kwalifikacjom wymaganym przy jej wykonywaniu, a także aby sprzyjało usprawnianiu pracy oraz podnoszeniu jej jakości i wydajności.

Art. 94 pkt 9. Zakład pracy jest obowiązany w szczególności stosować obiektywne i sprawiedliwe kryteria oceny pracowników oraz wyników ich pracy.

Związki zawodowe na mocy ustawy z dnia 23 maja 1991 r. mają uprawnienia do kontroli w zakładzie pracy realizacji zapisów art. 13, 78 i 94 k.p. **Mają prawo również do kontrolowania prawidłowości wydatkowania pieniędzy pochodzących z podatków, a płace w dziale "nauka" pochodzą z podatków.** Do prowadzenia skutecznej kontroli związki muszą mieć dostęp do informacji o wynagrodzeniach dotyczących poszczególnych pracowników, o kryteriach przyznawania (lub nie przyznawania) podwyżek, premii i nagród.

Utajnianie przez pracodawcę tych informacji stanowi naruszenie dyspozycji art. 8 k.p. i wymienionych przez Sąd Najwyższy artykułów ustawy o związkach zawodowych. Należy się temu stanowczo przeciwstawiać. Kierownik uspołecznionego zakładu pracy nie ma prawa wprowadzić "utajnienia" listy płac bez zgody związków zawodowych (lub w przypadku ich braku - zgody załogi) chyba, że stanowi tak szczegółowy przepis mocy ustawowej.

Informacje udostępnione związkom zawodowym nie mogą dotyczyć "sfery intymności" pracownika, a więc np. ujawnianie dokonywanie potrażeń należności alimentacyjnych czy nawet ujawnianie faktu dokonania przez tego pracownika darowizny na rzecz np. Domu Dziecka.

Pracownik ma prawo w sposób **wyraźny** (na piśmie), z przyczyn **uzasadnionych**, sprzeciwić się ujawnianiu osobom trzecim informacji o wysokości jego wynagrodzenia za pracę. Wymaga to wprowadzenia zapisu do umowy o pracę. Stwierdzenie zasadności sprzeciwu leży również w gestii związków zawodowych (wprowadzenie tego zapisu do umowy o pracę powinno być uzgodnione z organizacją związkową).

Inaczej sprawa ta wygląda w prywatnych zakładach pracy. Prywatny pracodawca ma prawo (szczególnie w małych, nowo utworzonych zakładach) kształtować zasadę nieujawniania wysokości wynagrodzeń poszczególnych pracowników zwłaszcza, gdy znalazła ona wyraz w regulacjach zakładowych czy umowach o pracę. Zasada ta może być również zapisana w układzie zbiorowym ustanowionym w uspołecznionym zakładzie pracy.

W układzie zbiorowym pracy może być również zapisana zasada jawności wynagrodzeń.

Edward Krauze - Sekcja Interwencji

Podatki

Mniejszy podarek dochodowy od wynagrodzeń

(od kilkuset do kilku tysięcy zł.)

Forma umownego stosunku prawnego, w ramach którego wykonywane są prace twórcze, stanowiące podstawę do uzyskania wynagrodzenia (honorarium) z tytułu korzystania przez twórców z praw autorskich lub praw pokrewnych lub rozporządzania przez nich tymi prawami, **nie ma znaczenia dla ich kwalifikacji odnośnie normy kosztów uzyskania przychodów. O zastosowaniu normy 50% decyduje wyłącznie fakt uzyskania przychodu jako wynagrodzenia za wykonanie czynności będącej przedmiotem prawa autorskiego.**

Jeżeli z umowy o pracę wynika, iż pracownik otrzymuje wynagrodzenie składające się z kilku elementów, np. wynagrodzenia podstawowego, wynagrodzenia z tytułu korzystania przez twórcę z praw autorskich lub praw pokrewnych lub rozporządzania przez niego tymi prawami itd.

to, w przypadku, kiedy pracownik - twórca jest autorem dzieła stanowiącego przedmiot prawa autorskiego spełniony został wymóg przepisu art. 22 ust 9 pkt 3 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych. **Norma kosztów uzyskania przychodu ustalana jest w wysokości 50%.**

Przesłanka do zastosowania tego przepisu jest korzystanie przez twórców z praw autorskich lub praw pokrewnych lub rozporządzanie przez nich tymi prawami. W przypadkach tych następuje to z mocy prawa, bez konieczności zawierania odrębnej umowy.

Art. 12 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. Nr 24, poz. 83) reguluje bowiem sposób nabycia autorskich praw majątkowych przez pracodawcę, którego pracownik stworzył utwór w wyniku wykonywania obowiązków z **umowy o pracę. Nabywanie następuje w tym przypadku, w braku odmiennych postanowień ustawowych lub umownych, z chwila przyjęcia utworu przez pracodawcę oraz w granicach wynikających z celu umowy o pracę i zgodnego zamiaru stron.** W konsekwencji, do tego momentu, autorskie prawa majątkowe przysługują pracownikowi - twórcy na zasadach ogólnych. Przysługuje mu tym samym wyłączne prawo do korzystania i rozporządzania (bez naruszania jednak praw przysługujących pracodawcy) swoimi autorskimi prawami do dzieła oraz uzyskiwania z tego tytułu przychodów.

Natomiast w odniesieniu do pozostałych składników wynagrodzeń wynikających z umowy o pracę (premia, dodatek funkcyjny), norma kosztów uzyskania przychodów ustalana jest zgodnie z postanowieniami art. 22 ust 2 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (chodzi tu, np. o wynagrodzenie z tytułu gotowości do pracy oraz z innych tytułów, kiedy przedmiot świadczenia nie podlega przepisom prawa autorskiego).

Jednocześnie, podstawę do obliczania tzw. "składników pochodnych" wynagrodzenia stanowią wszystkie jego elementy, na zasadach określonych w odrębnych przepisach (wysługa lat, nagroda jubileuszowa).

W przypadku zawierania z twórcami umów o dzieło, z którymi wiąże się korzystanie przez nich z praw autorskich lub praw pokrewnych lub rozporządzanie tymi prawami, koszty uzyskania przychodu określone są wg normy 50%. Wynagrodzenie z tego tytułu nie stanowi jednak podstawy do obliczania składników pochodnych traktowanych identycznie, jak z umowy o pracę.

Wszystkie wynagrodzenia wypłacone z tytułu korzystania przez twórców z praw autorskich lub praw pokrewnych lub rozporządzanie przez nich tymi prawami, zgodnie z przepisami art. 2 ust. 4 pkt 19 ustawy z dnia 22 grudnia 1990 r. o opodatkowaniu wzrostu wynagrodzeń (Dz. U. 1/91 późn. zm.) oraz art. 11 ust. 2 pkt 21 ustawy z dnia 23.04.1994 r. o metodach kształtowania wynagrodzeń i środków na wynagrodzenia przez podmioty gospodarcze oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 80, poz. 368), nie są zaliczane do wynagrodzeń w rozumieniu przepisów wyżej wymienionych ustaw, a tym samym są wyłączone z podstawy opodatkowania tym podatkiem.

Jednocześnie **nie ma znaczenia dla kwalifikacji odnośnie normy kosztów uzyskania przychodów, zgodnie z przepisami kodeksu cywilnego, wykształcenie czy też stanowisko, na którym pracownik jest zatrudniony. O zastosowaniu normy 50% decyduje wyłącznie fakt uzyskania przychodu jako wynagrodzenia za wykonanie czynności będącej przedmiotem prawa autorskiego.**

* * *

1. Duża część wynagrodzenia z umowy o pracę w instytucji lub na uczelni jest "wynagrodzeniem za wykonanie czynności (utworu) będącej przedmiotem prawa autorskiego". Należy pracownikom działalności podstawowej (pracownikom dydaktycznym, naukowym, inżyniersko-badawczym itd.) w "zakresie obowiązków" dopisać (przykład):

"Do Pani/Pana obowiązków należy również wykonywanie czynności będącej przedmiotem prawa autorskiego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. Nr 24, poz. 83). Procentowy udział tych czynności w ramach stosunku pracy określi Pani/Pana przełożony." Dyrektor powinien zlecić kierownikom tematów dostarczenie odpowiedniej dokumentacji, tzn. określenia, że

np. pracownik X 70% czasu pracy przeznaczy(ł) na wykonanie czynności podlegającej przepisom prawa autorskiego. Pozostałe 30% pensum wynagradzane jest z tytułu gotowości do pracy lub z innych tytułów, kiedy przedmiot świadczenia pracownika nie podlega przepisom prawa autorskiego".

2. Przepisom prawa autorskiego podlegają m.in.:

- prace z dziedziny badań podstawowych, które uwieńczone będą kiedyś publikacją,
- prace z dziedziny badań stosowanych uwieńczone kiedyś publikacją, patentem, dokumentacją itd.
- programy komputerowe,
- wykłady, odczyty, recenzje, opinie prawne, ekspertyzy itd.

Praca związana ze stanowiskiem kierowniczym nie podlega przepisom o prawie autorskim więc koszty uzyskania dodatków funkcyjnych liczone są normalnie.

Podstawa prawna:

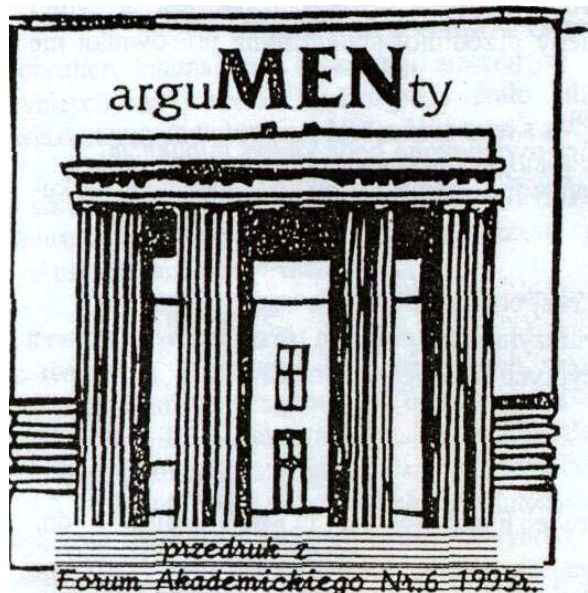
- Wymienione ustawy,
- Pismo Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Finansów Nr PO-804-025/95 z dn. 11.01.1995 r.
- Prof. Janusz Barta i prof. Ryszard Markiewicz: "Własność intelektualna w Szkołach Wyższych i Instytutach Naukowych", Warszawa 1993 r.
- Ustawa z dn. 12.09.1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 65, poz. 385), art. 111.

Edward Krauze - Sekcja Interwencji

DAROWIZNY	UMOWA DAROWIZNY
<p>Darowizna – "Upominek pod choinkę od TS" artykuł pod takim tytułem, autorstwa Andrzeja Woźnickiego zamieszcza w numerze 51/52 z 1995 roku "tygodnik Solidarność". Obok przedrukujemy wzór darowizny. W artykule można znaleźć sposób sporządzenia darowizny, komu i do jakiej kwoty ulga podatkowa z tytułu darowizny przysługuje itp. (red.)</p>	<p>Zawarta w dniu w pomiędzy legitymującym się dowodem osobistym serii nr wydanym przez zamieszkałym w przy ul. zwanym w treści umowy "Darczyńcą", a legitymującym się dowodem osobistym serii nr wydanym przez zamieszkałym w przy ul. zwanym w treści umowy "Obdarowanym" o następującej treści:</p> <p style="text-align: right;">§1</p> <p>Przedmiotem darowizny jest kwota</p> <p style="text-align: right;">§2</p> <p>Darczyńca przekazuje darowiznę na cele</p> <p style="text-align: right;">§3</p> <p>1. Darczyńca przekazuje obdarowanemu na własność bezpłatnie przedmiot darowizny opisany w § 1 i oświadcza, że jest on wolny od obciążeń i praw osób trzecich. 2. Obdarowany oświadcza, że darowizna określona w § 1 niniejszej umowy przyjmuje. Obdarowany oświadcza również, że zamierza darowiznę wydać na cele określone w §2 niniejszej umowy. 3. Wydanie przedmiotu darowizny nastąpiło w dniu podpisania umowy.</p> <p style="text-align: right;">§4</p> <p>1. Między Darczyńcą a Obdarowanym istnieje następujące pokrewieństwo (powinowactwo)</p> <p>2. Obdarowany oświadcza, że jest to jego pierwsza darowizna od darczyńcy w ciągu ostatnich 5 lat.</p> <p style="text-align: right;">§5</p> <p>W sprawach nie uregulowanych umową mają zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego.</p> <p style="text-align: right;">§6</p> <p>Spory wynikłe na tle stosowania umowy rozstrzygać będzie właściwy sąd.</p> <p style="text-align: right;">§7</p>

ODPISY PODATKOWE

Odpisy

Jednym z ostatnich rozporządzeń podpisanych przez ministra edukacji Aleksandra Łuczaka, było rozporządzenie z dnia 6 marca br. w sprawie określenia rodzajów przyrządów i pomocy naukowych, których nabycie uprawnia do odliczenia poniesionych wydatków od dochodu.

Rozporządzenie dotyczy osób fizycznych uzyskujących przychody ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej oraz spółdzielczego stosunku pracy, a ma zastosowanie do wydatków poniesionych od dnia 1 stycznia 1995 r. Pod symbolami Systematycznego Wykazu Wyrobów (SWW) ukryto 14 grup przyrządów i pomocy naukowych, których zakup pozwala odliczyć od dochodu przed opodatkowaniem 720 zł. Jeżeli wydatki byłyby wyższe, ulga przechodzi na dwa następne lata. Warunkiem skorzystania z ulgi jest udokumentowanie zakupów fakturami VAT lub rachunkami uproszczonymi. Co kryje się w ramach owych 14 grup?

1. Systemy komputerowe i urządzenia elektronicznej techniki obliczeniowej ETO (symbol SWW-092),

czyli: komputery, jak również pamięci, drukarki, procesory, czytniki, oprogramowanie operacyjne i diagnostyczne.

2. Przyrządy optyczne i optyczno-mechaniczne (096), czyli: lunety, lornetki, dalmierze, aparaty fotograficzne i sprzęt fotograficzny, kamery i projektor filmowe wraz z osprzętem, ekrany kinowe, urządzenia do mikrofilmów, fotoautomaty, montażowy sprzęt filmowy oraz wyroby do korekcji i ochrony wzroku (lupy, szkła i oprawy okularowe).

3-5. Zestawy kombinowane sprzętu elektronicznego powszechnego użytku (1153-3). Sprzęt elektroakustyczny i elektrowizyjny powszechnego użytku (1153-4). Kamery tv amatorskie i sprzęt pomocniczy (1153-93), czyli: telewizory, kamery video magnetowidy, radia, magnetofony.

6. Sprzęt elektroniczny powszechnego użytku pozostały, osobno nie wymieniony (1153-99).

7. Mikroskopy (0952) — szkolne, biologiczne, polaryzacyjne.

8. Przybory rysownicze i kreślarskie pozostałe (2883-49).

9. Zapis dźwięku i wizji gotowy (2814), czyli płyty (analogowe i kompaktowe), taśmy video i magnetofonowe.

10. Reprodukcje fotograficzne na podłożu: szklanym, papierowym, taśmach filmowych i błonach (2817).

11. Nuty, mapy (2713-11, 2713-12).

12. Materiały do zapisu magnetycznego i pomocnicze do użytkowania taśm magnetycznych i magnetofonów (1335-8), w tym czyste dyskiety kasety, magnetofonowe.

13. Instrumenty muzyczne oraz części do instrumentów muzycznych i akcesoria muzyczne (2811, 2812), czyli instrumenty dęte, smyczkowe, perkusyjne, elektronowe, elektromechaniczne oraz części i akcesoria: struny, klawiatury, ustniki itd.

14. Pomoce naukowe, specjalistyczny sprzęt szkolny i przedszkolny (2884), czyli niezbędne pomoce do nauczania przedmiotów szkolnych oraz kompletne wyposażenie pracowni przedmiotowych.

(jad)

Na temat odpisów podatkowych polecamy również artykuł Izabeli Lewandowskiej pt. "Nowa ulga dla pracowników" opublikowany w Rzeczpospolitej Nr 279, 2-3 grudnia 1995 r. Można w nim znaleźć odpowiedź na pytanie: jakie są potrzebne rachunki i jak przekonać urząd skarbowy, że odpis jest prawidłowy, oraz odpowiedzi na inne pytania szczegółowe.
(red.)

Wybory do Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego

WYBORY DO RADY GŁÓWNEJ SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

(Na podstawie Uchwały Rady Głównej z dn. 23.11.1995)

Rozpoczyna się okres wyborów do Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego na kadencję 1996-99. Członków Rady Głównej wybiera się spośród: 1) profesorów i doktorów habilitowanych, 2) pozostałych nauczycieli akademickich, 3) studentów. Rada Główna reprezentuje środowiska akademickie wszystkich szkół wyższych, państwowych i niepaństwowych i zabiera głos we wszystkich sprawach dotyczących szkolnictwa wyższego. Skład Rady, o którym zdecydują wyborcy, będzie miał zasadnicze znaczenie dla skuteczności działania tego organu.

1. Skład przedstawicieli pracowników uczelni w Radzie jest następujący:

grupa uczelni	profesorowie i doktorzy hab.	inni nauczyciele akademicy ze stopniem doktora
uniwersytety	11	2
uczelnie techniczne	8	2
uczelnie medyczne	4	1
uczelnie rolnicze	4	1
uczelnie ekonomiczne	2	1
uczelnie pedagogiczne	2	1
uczelnie artystyczne	2	1
uczelnie wych. fizycznego	2	1
Razem	35	10

Ponadto członkami Rady jest pięciu przedstawicieli studentów wybranych przez ogólnopolskie przedstawicielstwo samorządów studenckich.

2. Wybory członków Rady spośród pracowników uczelni są dwuetapowe.

3. Pierwszym etapem są wybory elektorów, które przeprowadza się w uczelniach w terminie do dn.30.6.1996.

W każdej uczelni wybiera się co najmniej jednego elektora z każdej z dwóch grup nauczycieli akademickich.

W grupie profesorów i doktorów hab. wybiera się jednego elektora na każdą rozpoczynającą się liczbę 50 zatrudnionych na pełnym etacie na stanowisku profesora (w uczelniach artystycznych liczba ta wynosi 20).

W grupie pozostałych nauczycieli akademickich wybiera się jednego elektora na każdą rozpoczynającą się liczbę 200 zatrudnionych na pełnym etacie (w uczelniach artystycznych liczba ta wynosi 50).

4. Wyboru elektorów dokonuje się na uczelnianych zebraniach wyborczych łącznie dla obu grup nauczycieli akademickich,

Czynne prawo wyborcze mają nauczyciele akademicy zatrudnieni na pełnym etacie, a w uczelniach artystycznych na co najmniej pół etatu.

Bierne prawo wyborcze w grupie profesorów mają profesorowie i doktorzy hab. zatrudnieni na pełnym etacie, a w grupie pozostałych nauczycieli akademickich - osoby mające stopień doktora i zatrudnione na pełnym etacie.

5. Członków Rady wybierają kolegia elektorów na ogólnopolskich zebraniach wyborczych oddzielnie w dwóch grupach: profesorów i pozostałych nauczycieli akademickich. Zebrania te odbędą się w dn. 24.10.1996.

Czynne i bierne prawo wyborcze przysługuje elektorom, z tym że członkiem Rady nie może zostać rektor, ani dziekan.

6. Rada konstytuuje się na pierwszym posiedzeniu w dn. 5.12.1996.

7. Wybory do Rady Głównej organizuje Centralna Komisja Wyborcza.

Z przedstawionego powyżej trybu wyborów do Rady Głównej wynika, że ostateczny rezultat wyborów będzie zależał przede wszystkim od składu kolegiów elektorów. Zatem w uczelniach trzeba zadbać o to, by zostali zgłoszeni najlepsi kandydaci. Na tym etapie szczególnie ważna jest aktywność komisji zakładowych naszego Związku.

Pełny tekst przedstawionej tu uchwały Rady Głównej znajduje się w Ośrodkach Krajowej Sekcji Nauki

[opracował K. Schmidt-Szałowski]

Apel do Komisji Zakładowych

W związku z koniecznością aktualizacji danych dotyczących Komisji Zakładowych będących członkami Krajowej Sekcji Nauki NSZZ "Solidarność" wysłano do Komisji Zakładowych w listopadzie 1995 r. około 250 ankiet uwzględniających zamieszczenie informacji m.in. dotyczących liczby członków Związku i procentu odprowadzanych składek członkowskich oraz przesłano Uchwałę Finansowa Walnego Zebrania Delegatów KSN z dnia 14.05.1995 r. (obowiązująca od 1.06.1995 r.), regulująca wysokość miesięcznych składek członkowskich organizacji zakładowych zrzeszonych w KSN.

W załączonym piśmie zwrócono się również o przesłanie Uchwały Walnego Zebrania Delegatów o przystąpieniu organizacji związkowej do KSN NSZZ "S" lub potwierdzenie przynależności oraz wystąpiono o przesłanie protokołu z wyborów delegatów do KSN. Niestety do chwili obecnej otrzymano odpowiedź tylko od 54 Komisji Zakładowych. Uprzejmie prosimy o pilne nadesłanie wypełnionych ankiet i wymienionych wyżej dokumentów do końca stycznia 1996 r.

Informujemy równocześnie, że miesięczne wpłaty członkowskie na fundusz Sekcji, w wysokości określonej procentowo od sumy składek (wyższe uczelnie - 5%, placówki PAN i jednostki badawczo-rozwojowe - 4%) należy wpłacać na konto:

Sekretariat Nauki i Oświaty Krajowa Sekcja Nauki
NSZZ "Solidarność" Warszawa, Plac Politechniki 1
PKO VI 0/W-WA. Nr r-ku 1560-298074-132

Zaznaczamy, że placówki PAN i JBR zobowiązane są również do wpłacania nie mniej niż 1% na konto OKP PAN oraz KSN JBR.

Liczę na szybki odzew

Skarbnik Krajowej Sekcji Nauki
Barbara Jakubowska

*"WIADOMOŚCI KSN" Biuletyn Krajowej Sekcji Nauki NSZZ "S" Redaguje Prezydium
KSN. Adres redakcji: Krajowa Sekcja Nauki NSZZ "S" pl. Politechniki 1, p.134,
00-661 WARSZAWA tel/fax (0-22) 25-73-63*